

Čís. 10435.

Tím, že obsílka k roku, u něhož byl vydán rozsudek pro zmeškání, nebyla doručena právnímu zástupci žalovaného, vykázanému plnou mocí, nýbrž jen žalovanému osobně, byla žalovanému odňata možnost jednati na soudě (§ 477 čís. 4 c. ř. s.). Lhostejno, zda jde o spor, v němž jest nařízeno zastoupení advokátem, čili nic.

(Rozh. ze dne 10. ledna 1931, R II 477/30.)

Rozsudkem pro zmeškání žalovaného uznal soud první stolice podle žaloby. Odvolací soud vyhověl odvolání žalovaného, uplatňujícímu zmatek podle § 477 čís. 4 c. ř. s. a zrušil rozsudek jako zmatečný. Důvody: Právem uplatňuje žalovaný, že mu tím, že proti výslovnému předpisu § 93 c. ř. s. obsílka k roku, u něhož byl vydán rozsudek pro zmeškání, nebyla doručena jeho zástupci, plnou mocí vykázanému, nýbrž jemu osobně, byla odňata možnost, na soudě jednati a že jest proto napadený rozsudek zmatečný. Lhostejno, zda jde o věc, v níž jest nařízeno zastupování advokátem, čili nic, protože i kde není nařízeno zastoupení advokátem, strana, která zmocnila advokáta, může předpokládati, že bude dbáno zákonného předpisu § 93 c. ř. s. a že není zapotřebí, by se osobně k roku dostavila. Nezákonným postupem soudu při doručení se tudíž stalo, že žalovaný nebyl zastoupen u roku, tím jest zjištěna zmatečnost a bylo proto odvolání vyhověno.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Napadené usnesení odvolacího soudu odpovídá stavu věci i zákonu ve výkladu daném ustanovením §§ 93 a 477 čís. 4 c. ř. s. judikaturou nejvyššího soudu (viz sb. n. s. čís. 9511).

Čís. 10436.

Nárok na zvýšení výživného nemanželského dítěte cizozemce bydlícího v cizozemsku proti nemanželskému otci tuzemci nelze uplatňovati v nesporném řízení.

Právoplatné rozhodnutí tuzemských soudů o nepřípustnosti pořadu práva a o nutnosti nastoupiti cestu mimosporného řízení o nároku na zvýšení výživného nemanželského dítěte cizozemce bydlícího v cizozemsku proti nemanželskému otci tuzemci jest pro tuzemské soudy závazné. Není-li v tuzemsku soudu místně příslušného, jest použiti předpisu § 28 j. n.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1931, R I 704/30.)

Nemanželský otec, tuzemec, byl odsouzen tuzemským okresním soudem, aby platil výživné nemanželskému dítěti, cizozemci, které se zdržuje

v cizozemsku. Později domáhalo se poručenstvo zvýšení vyživovacích příspěvků pro změněné majetkové poměry otcovy žalobou, podanou se zmocněním cizozemského poručenského soudu na nemanželského otce u okresního soudu v Karl. Varech (§§ 49 čís. 2 a 65 j. n.). Tato žaloba byla procesním soudem odmítnuta pro nepřipustnost pořadu práva s odůvodněním, že zvýšení výživného lze se v tomto případě domáhati jen v řízení mimosporném. Toto usnesení bylo na rekurs poručenstva potvrzeno krajským soudem v Chebu, jako soudem rekursním a nabylo moci práva (§ 528 c. ř. s.). Potom podalo poručenstvo u téhož okresního soudu v Karl. Varech návrh na zvýšení výživného v řízení mimosporném. Okresní soud odmítl však i tento návrh s odůvodněním, že není soudem poručenským a tudíž místně příslušným k rozhodnutí o návrhu. Krajský soud v Chebu, jako soud rekursní, nevyhověl rekursu poručenstva.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu poručenstva, ale současně podle § 28 j. n. ustanovil okresní soud v Karl. Varech za onen soud tuzemský, který bude místně příslušný k rozhodnutí o žádosti poručenstva nezletilce o zvýšení vyživovacích příspěvků.

Důvody:

Především jest podotknouti, že nižší soudy nedbaly toho, že jde o dítě cizozemce, jež v cizozemsku bydlí a tam má poručenský soud, takže jeho nárok na zvýšení výživného mohl býti u tuzemského soudu uplatňován jen pořadem práva, protože není v tuzemsku poručenského soudu, který by vyměřil výživné podle § 16 I. novely k obč. zák. ze dne 12. října 1914 čís. 276 ř. zák. v řízení mimosporném (sr. rozhodnutí čís. 2338, 4174, 4491 a 6464 sb. n. s., sr. také sdělení č. 42 ve Věstníku min. sprav. z roku 1926 o určení výživného v poměru ke Slovensku, k Podkarpatské Rusi a k cizině). Dovolací rekurs poručenstva, opřený o zřejmou prý nezákonnost podle § 16 cis. pat. ze dne 9. srpna 1854 čís. 208 ř. zák. a poukazující k tomu, že se rozhodnutí nižších soudů rovnají přímo odepření práva, není opodstatněn, protože okresní soud v Karl. Varech není příslušným soudem poručenským. Dovolacímu rekursu nebylo tedy lze vyhověti. Ale takto věc zůstati nemůže, protože by za tohoto stavu zůstalo dítě bez ochrany. Může se tak státi tím méně, any i cizozemské děti jsou pod zvláštní ochranou zákona, jakž vyplývá ze zásad §§ 21 a 33 obč. zák. a §§ 183, 219 nesp. říz. (sr. rozhodnutí čís. 9794 sb. n. s.). Vycházeti jest z toho, že v této věci byl již právoplatně odepřen pořad práva a že nápravu by nebylo lze zjednati ani podle § 42 j. n., který se na takový případ nehodí. Ale již zásada vyslovená v § 42 třetí odst. j. n., která vyhrazuje právní účinnost právoplatnému rozhodnutí, třeba by bylo pochybené, ukazuje cestu, kterou jest se bráti. Pravoplatné rozhodnutí tuzemských soudů o nepřipustnosti pořadu práva a o nutnosti nastoupiti cestu mimosporného řízení jest pro tuzemské soudy závazné, neboť není předpisu ani orgánu, který by rozřešil tento záporný rozpor, v němž by tuzemské soudy nechtěly

rozhodovati o občanské právní věci přikázané soudům (§ 1 j. n.) ani v řízení sporném, ani v řízení nesporném, a právní řád nemůže býti sám se sebou v rozporu. Jest tedy řešiti další otázku, u kterého tuzemského soudu jest v souzeném případě provésti mimosporné řízení o určení výživného, ano tu není soudu poručenského. Takového soudu místně příslušného v tuzemsku není. Nezbyvá tedy, než použití předpisu § 28 j. n., jehož předpoklady jsou splněny, poněvadž srovnalá a nyní nejvyšším soudem potvrzená usnesení nižších soudů odmítla návrh jen pro nedostatek místní příslušnosti. Jest podržeti na mysli, že nemanželský otec jest tuzemcem bydlícím v tuzemsku a že podléhá tuzemským předpisům o mimosporném řízení a donucovací moci tuzemských soudů podle § 19 nesp. říz. (sr. k tomu rozh. čís. 1473 sb. n. s.). Podle stavu věci, jak byl v tomto případě utvořen pravoplatným odepřením pořadu práva, jde nyní o občanskou právní věc, která sice spadá pod pravomoc zdejších soudů, a to pod pravomoc soudů mimosporných, ale chybí podmínky místní příslušnosti tuzemského soudu. Ustanoviti soud místně příslušný podle § 28 j. n. ve věcech mimosporných má se státi z úřadu, což se i tuto stalo.

Čís. 10437.

Nepodal-li žalovaný rekurs do usnesení prvního soudu zamítнувšího námitku nepřipustnosti pořadu práva usnesením pojatým do rozsudku, jímž byla žaloba pro tentokrát zamítnuta, nebyl odvolací soud oprávněn zabývat se námitkou nepřipustnosti pořadu práva, opřenu o tytéž důvody, a to ani z úřadu. Lhostejno, zda důvody prvního soudu v otázce nepřipustnosti pořadu práva byly správné. Neobíral-li se soud prvního stolu otázkou své věcné nepřipustnosti, mohla býti tato otázka, šlo-li o nepřipustnost nezhojitelnou, řešena z úřadu až ve druhé stolici.

Zákon ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n., má na mysli jen nároky veřejnoprávní, o nichž za Rakouska rozhodoval říšský soud. Rozhoduje jen povaha a podstata uplatňovaného nároku, zda prýští z poměru veřejnoprávního či z poměru soukromoprávního. Nesejde na nabývacím úkonu, o nějž se nárok opírá. Nárok na placení vojenské taxy proti rodiči vojenskou službou povinných jest nárokem veřejnoprávním. Zaplatili-li však vojenskou službou povinni peníz, předepsaný rodiči z důvodu vojenské rodičské taxy, přes to, že nebyli k tomu ze zákona povinni, jde o poměr soukromoprávní. Pro jich nárok proti státu na vrácení zaplaceného peníze jsou příslušné řádné soudy podle hodnoty předmětu rozepře.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1931, R I 907/30).

Politický úřad předepsal matce žalobců za léta 1917 až 1920 t. zv. vojenskou rodičskou taxu (§ 1 čís. 3 a § 5 zákona ze dne 10. února 1907 čís. 30 ř. zák. a k tomu vládní nařízení ze dne 3. září 1920 čís. 506 sb. z. a n. a zrušující zákon ze dne 29. září 1924, čís. 231 sb. z. a n.). Po-